

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quae lectio in studiis sacrarum literarum sit potissimum probanda cap.
xvii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

scias contra feruorem, æstumq; libidinis posse subsistere, quoadiu literarum studia, & maxime sacrarum, strictius amplexaberis. Has ergo nocturna uersato manu, uersato diurna. Hæ tibi semper uel manibus, uel sinu adsint: Hæ faucibus resonent oculis occurrant auribus obstrepent, corde uoluentur. Hæ tecum peregrinentur, tecum ruffiscentur, tecum nauigent, tecum pernoctent, laceantq; sub puluino, ut de Alexandro illo magno perhibetur, qui tanto studio legendi Homerum tenebatur, ut eius Illiadem, rei militaris uaticum appellare cõsueuerit: noctuq; eam unã cum pugione sub puluino semper haberet. His ergo, si recte sapias, totum te studiis asseras: hoc sit negocium tuum: hoc ocium, hic labor: hæc requies: hoc laxamentum unicum & animi, & corporis. Harũ tenenti tibi codicem somnus obrepit, & cadentem faciem pagina sancta suscipiat. Ab his studiis non te frigus exterreat, nõ æstus, non iuuentæ uigor, non imbecillitas senectutis. At qui iuxta satyricum illud, petite hinc iuuenesq; senesq; finem animi certum, miserisq; uiatice canis.

Quæ lectio in studiis sacrarum literarum sit potissimum probanda. Cap. XVII.

Æterum & hic in legendis libris sacræ paginæ delectus diligenter habendus est ab iis, qui proficere in studiis sacris uelint. Neq; n. expedit absque ullo respectu cuiuscũq; generis lectione cõplecti: sed eã dütaxat, q̄ animũ spiritali cibo compleat, disciplinis erudiãt, ardore charitatis inflãmet. At qui uero eã lectione, quæ id tantum facit, ut theologia potius difficilis, quã pia esse uideatur, & quæ magis disputationum laqueis, & syllogismorum nexibus irretire, & implicare m̄tem, quã erudire norit, eam reiiciendam prorsus arbitror, his præsertim, qui continentia, & uirtutibus student. In quibus ego quãdoq; in quosdam ex his philosophis, à quibus nonnullam in spem ueneram posse me aliquid boni discere, deceptus indicibus librorum, qui sunt fere in

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

Scripti de rebus notis, ac scitu dignissimis, utputa de moribus, de iustitia, de fugienda uoluptate, & eiusmodi: quos (ut fatear ingenue imperitiã meã) ne uerbũ quidẽ unũ intelligere satis recte potui, quod ibi de re pposita cõguediceretur: ita sunt omnia distinctiõibus, quæstionibus, & disputationibus implicata, atq; ineruditis sermonibus, ne dicam ambagibus, inuoluta: quasi hi sint aliena quadã lingua locuti de industria, ne uulgare quidpiam tradere uideantur: quod facile à uulgo etiam doctorum alterius sectæ possit intelligi: sed quod aut à seipsis tantum, aut à suis consecratoribus, Apolline (ut aiunt) Oedipove præcipiatur interprete. Nec multo secius, aut paulominus illa quoq; lectio reiicienda uidetur, quæ instructissima rhetoricorum præceptis, nos suspecta disertæ, ac ornatae orationis amœnitate absq; ullo fructu, & utilitate detineat: in foecundæ arboris more, quæ uere nouo, & fronde, & flore luxuriat, sed autumnio aduētante, aut raros, aut nullos fructus ad maturitatem perducit. Nihil tamen impedio, qn̄ & eloquentissimos quosq; legas: nec ueto, quominus etiam gentiles euoluas: modo quicquid legas ad mores referas, & ex his feligas potiora. Legendi propterea etiam sunt poetæ aliqui grauiores: cognoscenda historia: & omnium bonarum artium peruoluendi doctores. Nam omnis profecto eloquedi, ac differendi peritia, quæ ad suadendum, atq; dissuadendum facere uideatur pernecessaria illis est qui erudire, atq; instituire ceteros debent. Quam ob rem scientia scripturarum sacrarum, & si sit per se optima, tamen augetur, ac ex politur maxime in legendis bonis auctoribus. Verum ea tamen uelim lege cuncta perlegas, ut non tam culta in his tibi quærenda esse putes quàm utilia: neq; senescas, atq; exales animam in his studiis: neue sic eius lectionis eloquentia capiaris, ut fastidas puritatem scripturarum, & in illis fucis, blandiciisq; sermonis, plus æquo, diutius, atque inaniter occuperis. Et enim per eiusmodi studia,

ut faciunt exploratores: in castris hostilibus, pauide trans-
 eundum est, non autem uti transfugæ securus immo-
 randum. Seruare siquidem modum in lectione poe-
 tarum debemus, qualem in Græcorum literis Ca-
 to Censorius seruandum dixit: qui eorum scilicet literas
 aspicere, non perdiscere dicebat oportere. Facebant ergo
 go omnia, quæ docere nihil ualent, quo melius, sano
 etiusq; uiuamus: quamuis ornata, quamuis culta, atq;
 eruditissima fuerint. Namq; ex sententia Aristippi, sicut
 hi, qui plurima edunt, non melius exercentur, aut ual-
 lent, quàm qui sumunt necessaria: ita non qui plurima,
 sed qui utilia, & optima legunt, eruditiores euadunt.
 Quod si fortasse contigerit, ut interlegendum in parum
 uerecundum quidpiam, aut minus pudicum incidamus
 inde gustatum id statim, & cum stomacho expuendum
 est: & ne fortè orationis blandiloquentia fallamur, pro-
 tinus tanquam à Sirenarum cætibus de ulyssis astutia in-
 de obturatis auribus enauigandum.

Impudica poetarum carmina non esse le-
 genda.

Cap. XVIII.

Nobis ergo sicut eis studiis semper incumbendū
 est, quæ præsidio sunt castitati, sic contra fabulo-
 sis poetarum narrationibus maxime lasciuorū,
 de stupris, & amoribus petulanter loquentium, semper
 abstinendum. Subiiciunt eiusmodi sane figmenta nobis
 libidinis stimulos, talesq; admouent humanis mentibus
 faces, ut uel rudes, & tepidos, & puros animos desyde-
 riis turpibus possint accēdere. Arte quidē sua cōsequuntē
 poetæ egregii, ut quæ canant, gerit illa, ac conspici uideant
 tur potius, q̄ dici: atque ita & illecebris uerborū, & figuris
 sententiarum, quæ dicunt turpia, cōdire norunt, ut cuius
 sit difficillimum: illis non capi. Inde fit, ut quo magis elo-
 quentes sint, qui hæc flagitia effingunt, eo magis ea ipsa